

ואם תאמר שהקדוש ברוך הוא עושה דין באדם בלי דין, הרי נאמר, שפאשר הדין שורה על האדם כשהוא צדיק, משום אהבתו של הקדוש ברוך הוא אליו היא, כמו שנתבאר, שהרי הקדוש ברוך הוא מרחם עליו באהבה לקרב אותו אליו, משבר את הגוף כדי להשליט את הנשמה, ואז מתקרב האדם אליו באהבה פראוי, והנשמה שולטת והגוף נחלש. וצריך גוף חלש ונפש חזקה שמתגברת בחזק, ואז הוא אהוב של הקדוש ברוך הוא, כמו שאמרו החכמים, נותן הקדוש ברוך הוא לצדיק צער בעולם הזה כדי לזכות אותו לעולם הבא.

וכאשר הנשמה חלשה וגוף חזק, הוא שונאו של הקדוש ברוך הוא, שאינו מרצה בו, לא נותן לו צער בעולם הזה, אלא דרכיו מתקנות והוא בשלמות יתרה, משום שאם עושה צדקה או חסד, הקדוש ברוך הוא משלם לו את שכרו בעולם הזה, ולא יהיה לו חלק בעולם ההוא. וזהו שתרגם אונקלוס (דברים ז) ומשלם לשונאיו וגו' - משלם לשונאיו טובות שהם עושים [הוא], ומשום כך אותו צדיק שנשבר תמיד הוא אהוב של הקדוש ברוך הוא. והדברים הללו כשפדק, ולא מצא חטא בקירו שפענש עליו.

באן יש להסתפל בכמה סטריין, חד, אחד - שהנה ראינו שאין השכינה שורה במקום עצוב, אלא במקום שיש בו שמחה. אם אין בו שמחה, אין שכינה שורה באותו מקום, כמו שנאמר (מלכים ב-א) ועתה קחו לי מנגן והיה כנגן המנגן ותהי עליו יד דה' שהרי ודאי ששכינה לא

ואי תימא דקדשא בריך הוא עביד דינא כבר נש בלא דינא. הא אתמר, דכד דינא שריא עליה דבר נש פד איהו זפאה. בגין רחמוותא דקדשא בריך הוא ביה איהי, כמה דאתמר. דהא קדשא בריך הוא רחים עליה ברחימו לקרבא ליה לגביה, מתבר גופא בגין לשלטאה נשמתא, וכדין אתקריב בר נש לגביה ברחימו כדקא יאות. ונשמתא שלטא וגופא אתחלש. ובעיא גופא חולשא ונפשא תקיפא דאתפקף בתקיפו, וכדין איהו רחמיא דקדשא בריך הוא. כמה דאמרו חברייא, יהב קדשא בריך הוא לצדיק צערא בעלמא דין, בגין למזפי ליה לעלמא דאתי.

וכד נשמתא חלשא וגופא תקיפא, איהו שנאיה דקדשא בריך הוא דלא אתרעי ביה, לא יהיב ליה צערא בהאי עלמא אלא אורחוי מתתקנן והוא בשלימו יתיר. בגין דאי עבד צדקה או טיבו קדשא בריך הוא משלם ליה אגריה בהאי עלמא ולא יהוי ליה חולק בההוא עלמא. ודא הוא דתרגם אונקלוס (דברים ז) ומשלם לשונאיו וגו', ומשלם לשנאוהי טבוון דאינון עבדין וגו' (איהו). ובגין כך ההוא זפאה דאתבר תדיר איהו רחמיא דקדשא בריך הוא, והני מילי כד פדק ולא אשפח חובא בידיה דאתענש עליה.

הבא אית לאסתפלא בכמה סטריין. חד, דהא חמינן דשכינתא לא שריא באתר עצובו אלא באתר דאית ביה חדוה. אי חדוה לית ביה, לא שריא שכינתא בההוא אתר. כמה דאת אמר, (מלכים ב א) ועתה קחו לי מנגן והיה כנגן המנגן ותהי עליו יד דה' דהא שכינתא ודאי לא שריא באתר עצובו. מנלן